

Cour
Pénale
Internationale
International
Criminal
Court

ICC-PIDS-FS-03-002/09_Lin

Bilo ya Mofundi

Mofundi, Luis Moreno-Ocampo na
Mofundi-Motindami, Fatou Bensouda.

Bilili: ICC-CPI/Wim van Cappellen

Bilo ya Mofundi ezali moko ya nkabo minei ya misala ya CPI. Ezali na maboko ya Mofundi, Luis Moreno-Ocampo, oyo aponamaka na likita ya *Ba-États Membres* mpe azali na bokonzi nyoso ya botabwisi misala mpe boyangelami ya Bilo na mpe bato bakosala wana, se bongo mpo na bisaleli mpe biloko mosusu. Mofundi abandaki mosala na mokolo ya 16/06/2003.

Lotomo ya Bilo ezali ya koyamba mpe kokakola balapolo mpe mayebisi mpo na kotala soki ntina ezali ya kolandela likambo; mpe kosala maluki na makambo etali bolimwisi moko bituka na nko, mbeba likolo ya bikelamo ya Nzambe mpe na ntango ya bitumba; mpe kokamba malukisi ya bakeli-mbeba ya motindo wana liboso ya Esambelo.

Na bokambaka malukani mpe malukisi, Bilo ya Mofundi ekopesa maboko na lotomo mobimba ya Esambelo - kosalisa kosukisa bozangi kotumbwama ya bakeli-mbeba ya minene oyo ekoki kokwela na molongo bipai na bipai, mpe na yango kosunga banzela oyo ekoki kopekisa bambeba oyo.

Na yango, mpo na kokokisa lotomo na yango, Bilo ya Mofundi ekabwani na ba-*Divisions* misato.

- *Division* ya *Investigations* to Malukani ezali nkolo-makambo na kokamba malukani (ndakisa lokola koyanganisa mpe kososolo bosolo, kotuna mituna ezala na bato oyo balukami ezala na banzeneneke). Mpo na yango, *Statut* ekosenga na Mofundi atiya misu kaka na oyo ekokweisa na likambo te kasi mpe na oyo ekopesa elonga lokola, mpo na kofandisa bosolo.
- *Division* ya *Poursuites* to Bokangisi ezali na lotomo na kati ya mosala ya malukani, mpe ekozala na mokumba

monene mpo ntango ya litizi ya esambi liboso ya ba-Sambele nyoso ya Esambelo.

- *Division* ya *Jurisdiction*, Bokokisani mpe Bosalisani ekokakola balapolo mpe mayebisi, elongo na *Division* ya Malukani, bakoyekola mandimami mpe bakoyebisa lisalisi nini ya libanda oyo esengeli mpo na misala ya Bilo.

Mofundi akoki kobanda moko boluki se na botalaka lapolo ya *État Membre* moko likolo ya ekwela songolo, to mpe ya *Conseil de Securite* soki ekokebisa likama moko ya kobebisa kimya mpe boboto na kati ya molongo. Bakisa lisusu, Mofundi na makoki na ye ya *proprio motu*, akoki kobanda lilukani na etando moko to mpe likolo ya bana-ekolo ya *État Membre*, etali kaka endimama na Sambele moko ya Bosambi ya CPI.

Mwango ya Bilo ezali nde ete malukami etiyama liboso-liboso likolo na bato oyo bamemi mokumba ya monene na mbeba songolo oyo bazali kolukela. Nkoma ya ebandeli ya *Statut* ya Roma ekosakola ete Esambelo ya CPI yango mei ezali se tilibinale ya suka ya komema moto na esambisi na makambo etali bolimimwisi moko bituka na nko, mbeba ya bitumba to mpe mbeba likolo ya bikelamo ya Nzambe. Elingi koloba ete *Statut* ya Roma ekopesa na Esambelo mpe na Bilo ya Mofundi mosala ya kopesa maboko na etambwiseli ya mibeko ya bikolo yango mpenza.

Statut ya Roma ekosakola mpe lisusu ete Bilo ya Mofundi ekoki kosala misala na ndenge na yango. Ntina wana nde, mosali moko te ya Bilo ya Mofundi akoki kolandema to kozwa mitindo euti na libanda, ezala ba-*États Membres*, ezala mangomba ya bikolo na bikolo, ba-ONG to bato fulani.

Mofundi, Luis Moreno-Ocampo. Na mokolo ya 21/04/2003, likita ya ba-Etats Membres eponaki Papa Moreno-Ocampo moi ekolo Argentina bo Mofundi ya liboso ya Esambelo. Ye alekesi bomoi na ye ya mosala na lokumu mpenza bo mofundi, bo *mandataire*, bo moteyi na Université mpe bo elombe na makambo ya mibeko uta na *justice criminelle internationale* tii na mibeko ya makoki ya bato, kotia miso na madesu-ya-bana mpe kobatela bapanzi-nsango. Na 1984, akambaki malandisi na likambo ya bakonzi ya likolo ya mapinga libwa, na kati na bango ba-tata bakonzi ya ekolo minei, ya *Junte* ya basoda oyo bayangelaki ekolo Argentina uta 1976 kina 1980. Na esambisami oyo eyaki kolanda bato mitano kati na bafundami bakweisamaki na likambo. Wana ezali likambo ya liboso ya kolandela bato bakomema mokumba ya libomi ya bato ebele banda esambisami ya ba-ofisie ya Nazi na Nurenberg. Na ntango esambi, Papa Moreno-Ocampo abimisaki maloba likolo na bikela ya mbeba 700 ya koboma, kolimwisa mpe konyokola bato, oyo eyaki kobengisa banzeneneke 835 mpe kotangama ya mikanda nkoto na nkoto. Ayaki lisusu nsima kolandela bakonzi wana mpo na libomi ya bato ebele kati na mbula 1987 na 1992 ntango ya lebelio ya basoda na Argentina. Mbula penepene na zomi nsima ya bisambisi ya Junte, Papa Moreno-Ocampo akotisaki moto na makambo ya likolo na bosambisi makambo ya mbeba na molongo; na kati na yango *extradition* to bozongisi mboka na makasi ya ofisie ya Nazi ya kala Erich Priebke na Itali, esambisi ya lapolisi-sekele ya Chili na libomi ya Zenelale Carlos Prats mpe na likambo ya bakambi ya mapinga oyo bafundamaki mpo na bikela mabe na ntango ya etumba ya Malouines. Papa Moreno-Ocampo azalaki moko ya ekipi ya bakengeli *Transparence Internationale* mpe *Professeur Visiteur* na ba-Universités ya Stanford mpe Harvard.

Fatou Bensouda, Mofundi-Motindami (Malandisi): Mama Bensouda, moi-ekolo Ghana, aponamaki bo mofundi-motindami na likita ya ba-États Membres na mokolo ya 08/09/2004. Azali na mokumba ya kokamba *Division* ya *Poursuites* to Malandisi ya Bilo ya Mofundi. Liboso ya koponama na ye, Mama Bensouda asalaki bo *Conseiller Jurique* mpe *Mandataire* na *Tribunal Criminel International* (TCIR) mpo na Rwanda na Arusha (Tanzania), na bomataka na grade ya *Conseiller Juridique* ya liboso tii na oyo ya Chef ya *Unité de Consultation Juridique*. Yambo ya kokoma na TCIR, azalaki *Directeur Général* na banki moko ya mombongu ya monene na Gambia. Kati na 1987 na 2000, alandisi kosala bo *Avocat-Conseil d'État* ya liboso, *Avocat-Conseil d'État Principal*, *Directeur Adjoint des Poursuites Publiques*, *Secrétaire Général et Juridique* ya *Avocat-Conseil de la République*, mpe ayei kokoma *Procureur Général* mpe Ministre ya Justice, epai wapi asali mpe bo *Conseiller Juridique en Chef* ya Plezida ya ekolo Gambia mpe ya Cabinet ya ye. Mama Bensouda azalaki mpe na mesa ya masolo ya *traité* ya *Economic Community of West African States* (ECOWAS), mpe ya Parlement ya bikolo ya Afrika ya Westi ná ya Tilibinale ya ECOWAS. Atindamaki na makita ya NU ya bokebisi mbeba, ná oyo ya ba-Ministres ya Unité Africaine mpo na makoki ya bato, azalaki mpe lisusu ntoma ya Gambia na makita ya bolengeli mbotama ya CPI. Mama Bensouda azali na titele ya *Maitrise en Droit Maritime International et de la Mer* mpe na yango azali nganga-nzebi ya liboso na ekolo Gambia.

